

Geografia de les regions metropolitanes

2015/2016

Codi: 101605

Crèdits: 6

Titulació	Tipus	Curs	Semestre
2501002 Geografia i ordenació del territori	OT	3	0
2501002 Geografia i ordenació del territori	OT	4	0

Professor de contacte

Nom: Carme Miralles Guasch

Correu electrònic: Carme.Miralles@uab.cat

Utilització de llengües

Llengua vehicular majoritària: català (cat)

Prerequisits

No hi ha prerequisits

Objectius

L'assignatura té com objectius treballar un dels temes més complexos i més actuals en els territoris urbans, com són les dinàmiques de metropolitanització. Aquest aprenentatge es farà a nivells conceptual i després es referenciarà en contextos europeus, espanyols i catalans. És important que els alumnes de geografia aprenguin aquestes dinàmiques i les puguin relacionar amb dinàmiques de poblament, d'activitat econòmica, de mobilitat quotidiana i residencial, etc. També s'estudiaran les fonts d'informació i les diferents metodologies emprades per delimitar els fenòmens de les metròpolis

Competències

Geografia i ordenació del territori

- Analitzar i interpretar problemes urbanístics.
- Dominar el coneixement teòric necessari per plantejar problemes geogràfics de manera integrada i combinar un enfocament generalista amb una anàlisi especialitzada.
- Que els estudiants tinguin la capacitat de reunir i interpretar dades rellevants (normalment dins de la seva àrea d'estudi) per emetre judicis que incloguin una reflexió sobre temes destacats d'índole social, científica o ètica.
- Respectar la diversitat i la pluralitat d'idees, persones i situacions.

Resultats d'aprenentatge

1. Contrastar i comparar dades geogràfiques rellevants.
2. Descriure les principals característiques de la ciutat contemporània en general i de les regions metropolitanes en especial.
3. Participar en debats geogràfics respectant les opinions dels altres participants.
4. Plantejar problemes relacionats amb la ciutat contemporània.

Continguts

1. Les dinàmiques metropolitanes: territoris multiescalars

1.1. Els espais urbans del segle XXI

1.2. Els centres i les perifèries

1. Les metròpolis europees

2.1. Localització i característiques

2.2. Metodologia de delimitació.

1. Les metròpolis Espanyoles

3.1. Evolució del fenomen metropolità espanyol

3.2. Característiques actuals i estratègies de futur

1. La metròpoli de Barcelona

4.1. Evolució i estructura

4.2. Activitat econòmica

4.3. Característiques de la mobilitat, del habitatge

Metodologia

1. Les metodologies i les fonts d'informació per estudiar les dinàmiques metropolitanes

5.1. Les fonts d'informació quantitatives

5.2. Les metodologies qualitatives

1. Les perifèries metropolitanes: l'exemple de la UAB

6.1. UAB un pol metropolità de coneixement

6.2. Les noves realitats de les perifèries metropolitanes

4. Exercicis pràctics

Activitats formatives

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
Classes Teòriques amb exposicions orals del professorat	50	2	1, 2, 4
Tipus: Supervisades			
Exposicions a classe i debats per part dels estudiants	3	0,12	1, 2, 3, 4
Lectures per part dels alumnes guiades pel professor	2	0,08	1, 2, 3, 4
Treball	20	0,8	1, 2, 4
Tipus: Autònomes			
Estudi personal	44	1,76	1, 4

Avaluació

Avaluació tindrà en compte:

1. L'assistència a classe i la participació
2. Les lectures fetes
3. Les exposicions a classe
- 4 L'examen final

La reavaluació consistirà en un examen que inclou tot el que s'ha treballat a llarg del curs.

Aquells que no han entregat les pràctiques i/o no es presentin a examen seran No avaluables

Activitats d'avaluació

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Debats i presentacions	15%	6	0,24	3
Examen	40%	6	0,24	1, 2, 3, 4
Exercicis, practiques	15%	9	0,36	1, 2, 4
Treball de curs	30%	10	0,4	1, 2, 4

Bibliografia

Barcelona (2004-2008): *Enquesta dia feiner (EMEF) 2008*. Barcelona. ATM.

Autoritat de Transport Metropolità (ATM) y Generalitat de Catalunya (2006): *Enquesta Mobilitat Quotidiana de Catalunya 2006*. Barcelona. ATM.

Belil, M. (2003): «La ordenación de las aéreas metropolitanas europeas». *Planeamiento urbanístico. De la controversia a la renovación* (Font, A. coord.). Barcelona, Diputació de Barcelona, 21-37.

BERRY, B. (1980): «Urbanization and Counterurbanization in the United States» en *Annals of the American Academy of Political and Social Science, Changing Cities: A Challenge to Planning*, núm. 451, 13-20.

BRENNER, N. (2006): «La política de localización el redimensionamiento del Estado y el nuevo gobierno metropolitano en Europa Occidental» en *Una nueva cultura del territorio. Criterios sociales y ambientales en las políticas u el gobierno del territorio*. CUIMPB, Diputació de Barcelona, 409-430

CAPEL, H. (2005): *La morfología de las ciudades. II aides facere: técnica, cultura y clase social en la construcción de edificios*. Barcelona. Ediciones del Serbal.

Caravaca, I y Méndez, R (2003): «Trayectorias industriales metropolitanas: nuevos procesos, nuevos contrastes» en EURE, vol. XXIX, núm 87, 37-50

CARRERA, J.M. (2002): «Aproximacions a l'estructura espacial de l'àrea metropolitana de Barcelona. diferents maneres d'ocupar el territori» en Papers. Regió Metropolitana de Barcelona, núm 36, 9-24

Crevoisier, O. y Camagni, R. (eds) (2002): *Les milieus urbains: innovation, systèmes de productions et ancrage*. Neuchâtel. EDES

FERIA, J.M. (2004): «Problemas de definición de las áreas metropolitanas» *Boletín de la AGE* núm 38, 85-99

FERRAO, J. (2004): «Las regiones metropolitanas como comunidades imaginadas: vivencias, discursos y acción» en *Ciudad y Territorio Estudios Territoriales*, Vol. XXXVI, núm 141-142, 517-522.

Filiol, B., Bunting, T. y Warriner, K. (1999): «The entrenchment of urban dispersion: residential preferences and location patterns in the dispersed». *Urban Studies*, núm 36(8), 1317-1347

GARCÍA, J.C. (2001): «Impacto de las autopistas de circunvalación en la accesibilidad del área metropolitana de Madrid» en *Estudios Geográficos*, núm 243. 257-283.

GARCÍA, J. (2008): *Los desplazamientos al trabajo en la comunidad de Madrid*. Madrid, Fundación Sindical de Estudios.

GENERALITAT DE CATALUNYA. Dpto. PTOB, (2010) Plan Metropolitano de Barcelona PTMB (2010): *Pla territorial metropolità de Barcelona*. Barcelona. DOGC nº 5627 a 12/05/2010

GIULANO, G. y, SMALL, K.A. (1999): «The determinants of growth of employment subcenters» en *Journal of transport Geography*, núm 7, 189-201

Gutiérrez, J y García-Palomares J.C (2005): «Cambios en la movilidad en el área metropolitana de Madrid: el creciente uso del transporte privado» en *Anales de Geografía de la Universidad Complutense de Madrid*, núm 25, 331-351

HALL, P. y HAY, D. (1980): *Growth Centres in the European Urban System*. London. Heinemann.

IERMB y IDESCAT (2006): *Enquesta de condicions de vida i hàbits de la població de Catalunya*. Barcelona, IERMB y IDESCAT.

Institut Cerdà (2009): *Emissions de gasos efecte hivernacle i de contaminants de la mobilitat a Catalunya. Seguiment de les emissions 2004-2006*. Barcelona. Generalitat de Catalunya. DPTOP y Autoritat Transport Metropolità.

MANCOMUNITAT DE MUNICIPIS DE L'ÀREA METROPOLITANA DE BARCELONA (MMAM) (2003): *El territori Metropolità de Barcelona. Dades bàsiques, evolució recent i perspectives*. Barcelona.

MARMOLEJO DUARTE, C. y ROCA CLADERA, J. (2008): «La localización intrametropolitana de las actividades de la información: un análisis para la Región Metropolitana de Barcelona 1991-2001» en *Scripta Nova*, vol XII, núm 268, Disponible en [http://www.ub.es/geocrit/sn/sn-290 .htm](http://www.ub.es/geocrit/sn/sn-290.htm)

Méndez, R. (2007) «El territorio de las nuevas economías metropolitanas», en *Revista EURE*, vol. XXXIII, 100

Méndez, R. (2009): «Procesos recientes en regiones metropolitanas. Transformaciones económicas y reorganización territorial. Algunas interpretaciones y debates». *La perspectiva geográfica ante los retos de la sociedad y el medioambiente en el contexto Ibérico*. Ponencias del XI Coloquio Ibérico de Geografía. Alcalá de Henares-Pastrana, octubre 2008. Madrid, UAH.

[Miralles i Guasch](#) C. y [Donat](#), C. (2007): «Anàlisi de l'oferta i la demanda de polígons d'activitat a Catalunya». *Papers: Regió Metropolitana de Barcelona*, núm 45, 9-36.

Miralles-Guasch, C. (1998): «La regione metropolitana di Barcellona: tra policentrismo e centralità Economia Pubblica.(Milano e le aree metropolitane in Europa: un confronto) ». Franco Angeli. Anno XXX. Suplemento al nº 3-2000, 81-96.

Miralles-Guasch, C. y Cebollada, A. (2003): *Movilidad y transporte. Opciones políticas para la ciudad*. Madrid. Fundación Alternativas.

Miralles-Guasch, C.(2002): *Ciudad y transporte. El binomio imperfecto*. Barcelona. Ariel.

MUÑOZ, I. y GARCÍA-LÓPEZ, M. A. (2010): «The polycentric Knowledge Economy in Barcelona» *Urban Geography* vol 31. Núm 6. 774-779

Muñoz, F. (2005): «La producció residencial de baixa densitat» *Elements de Debat Territorial* núm 21. Barcelona. Diputació de Barcelona. .

- MUÑOZ, F. (2008): *Urbanización. Paisajes comunes, lugares globales*. Barcelona. GG Mixta.
- NELLO, O (2001). *Ciutat de ciutats. Reflexió sobre el procés d'urbanització a Catalunya*, Editorial Empuries, Barcelona
- PUJADAS RÚBIES, I. (2009): «Movilidad residencial y expansión urbana en la Región Metropolitana residencial y expansión urbana en la Región Metropolitana de Barcelona, 1982-2005» en *Scripta Nova*, vol XIII, núm 290, 12 de junio de 2009. Universidad de Barcelona. Disponible en <http://www.ub.es/geocrit/sn/sn-290.htm>
- Salom, J. (2010): «El territorio, escalas y estrategias ». en *Territorio, paisaje y sostenibilidad. Un mundo cambiante*» (Pillet, F. Cañizares, MC y Ruíz, A.). Barcelona, Ediciones Serbal, 113-136.
- RODRIGUEZ, D. A. and JOO, J. (2004): «The Relationship between Non-motorized Mode Choice and the Local Physical Environment» en *Transportation Research D*, núm 9(2), 151-173.
- SASSEN, S. (2003) «Localizando ciudades en circuitos globales» *EURE*, Vol. XXIX, núm 88. 5-27
- Trullen, J. (2003): «Redes de ciudades y economía del conocimiento. La Cataluña-ciudades». *Planeamiento urbanístico. De la controversia a la renovación* (Font, A. coord.). Barcelona. Diputació de Barcelona, 21-37.
- Valenzuela Rubio, M. y Salom Carrasco, J (2008): «[Los procesos de urbanización en España](#): Nuevos factores, nuevas tendencias». [España y el Mediterráneo: una reflexión desde la geografía española : Aportación Española al XXXI Congreso de la Unión Geográfica Internacional](#) (Alario Trigueros, M coord.), Madrid, [Ministerio de Fomento](#), [Instituto Geográfico Nacional](#), 49-56.
- VAN DER BERG, L. (1982): *Urban Europe: A Study of Growth and Decline*. Oxford. Pergamon Press.
- WHITELEGG, J. (1997): *Critical mass: transport, environment and society in the twenty first century*. London. Pluto.